

פאר מקדושים

פנינים נדירים מספרים עתיקי יומין

פרשת חיי שרה תשפ"ה

ואקברה מתי מלפני (כג ד)

בימי אדוני אבי זקניי הגאון רבי שלמה קלוגר זצ"ל יצאה הפקודה מטעם הממשלה לבל יקברו המתים עד עבור מ"ח שעות, ועל דבר זה נצטער אותו צדיק וערך כתב בקשה אל הממשלה להעביר את הגזירה הרעה ההיא. וכאשר נקרא לבא אל בית המשפט לומר מילתא בטעמא, שאל אותו השופט היכן כתוב בתנ"ך שאסור להלין את המת ומצוה לקוברו באותו יום שימות. ותיכף ומיד השיב א"י ז"ל, הלא הוא מקרא מפורש בתהלים (קמו ד-ה) תצא רוחו ישוב לאדמתו- ביום ההוא, והוטבה תשובתו בעיני השופט ודפח"ח.

(שיחת חולין של ת"ח (סאניק תער"ב) לרבי אברהם סג"ל איטינגא)

תנו לי אחוזת קבר עמכם ואקברה מתי מלפני וגו', נשיא אלהים אתה בתוכנו וגו', בכסף מלא יתננה לי. (כג ד-ט)

יש לבאר עפ"י מש"כ במסכת סנהדרין (כ:): כל האומר בפרשת מלך מלך מותר בו, ופריך א"כ אמאי נענש אחאב שנטל הכרם מנבות היזרעאלי והמית אותו, ומשני שני תירוץ, אחת הא דאמרין מלך מותר בו היינו בלא ממון, אבל ליתן ממון אסור, ואחאב נתן לו ממון, ותירוץ שני דמותר רק היכי דדר עמו בעיר אחת, אבל אחאב היה דר בעיר אחרת. וא"כ י"ל דאיכא בינייהו, לתירוץ ראשון אסור ליתן ממון, אבל לתירוץ השני מותר. והשתא א"ש דאברהם אמר תנו לי אחוזת קבר, שהוא למד כתירוץ שאסור ליתן ממון, אבל כשאמרו לו נשיא אלהים אתה בתוכינו, נמצא שתירוץ השני אמת שאם דר עמו בעיר אחת מותר, ולפי תירוץ הזה מותר ליתן ממון, לכך אמר אברהם בכסף מלא יתננה לי.

(תפארת צבי (אמסטרדם תקט"ו) לרבי צבי הירש מלויצק מו"צ במדינת שטיפט קורפייא)

ויתן לי את מערת המכפלה אשר לו. (כג ט)

הגה"ק האלקי רבי אברהם אזולאי זצ"ל כתב דבר פלא, שמערת המכפלה שבחברון אשר שם קבורת האבות, כבר נודע אשר משם הוא מעבר אל גן עדן התחתון וכו', וכל מי שהוא דר בחברון הוא בטוח שכשימות ויקבר שם, שנפשו זוכה לעלות לגן עדן התחתון בלי עיכוב בעולם, באין שום מוחה בידו, בלי שום צער כלל עכ"ל.

(חסד לאברהם (זולצבאך תמ"ה) מעין השלישי נהר יג)

וה' ברך את אברהם בכל. (כד א)

במסכת בבא בתרא (ז:ז) אמרו ז"ל, שלשה הטעמים הקב"ה בעולם הזה מעין העולם הבא ואלו הן, אברהם יצחק ויעקב דכתיב בהו בכל מכל כל. ושמעתי מפי הגאון החסיד א"י המהרש"א ז"ל שאמר הטעם, לפי שאמרו במדרש (קה"ר פ"א, ד"ה ונתתי את לבי) אין אדם מת וחצי תאוותו בידו, יש לו מנה רוצה מאתיים וכו', אבל לעולם הבא יש לו כל תאוותו. וזהו שאמר שהטעמים הקב"ה מעין העולם הבא, ולכן כתיב בהו בכל מכל כל, כיון שיש להם כל תאוותם, שזהו מעין העולם הבא עכ"ל.

(אור תורה (לובלין תל"ב) לרבי אורי קאלמייר מפולנאה)

המושל בכל אשר לו. (כד ב)

יש לפרש שזה קאי על אברהם, שאלעזר היה עבד וזקן ביתו של אברהם- שהוא מושל בכל אשר לו. והרמז הוא, מי שחננו השי"ת עושר גדול והוא מקמץ ואין מרבה בצדקות ובנדירות, בודאי יש קליפות ושטנים בר מינן השוכנים על עשרו ומנועים אותו שלא יוכל למשוך בשלו, אבל אברהם אבינו היה נדיב גדול ובעל צדקה ומושל בכל אשר לו.

(של"ה הקדוש, תורה שבכתב מקור הברכות)

וירץ לבן אל האיש. (כד ט)

פירש רש"י נתן עיניו בממון, ופירש מהר"א הכהן ז"ל, דפסיעה גסה נוטלת אחת מחמש מאות ממאור עיניו של אדם (ברכות מג), והוא נתרצה להחליש עיניו מחמתו לממון, וזה שנאמר נתן עיניו בממון.

(חדרי בטן, נדפס מכת"י החד"א)

ואשאל אותה ואומר בת מי את וגו', ואשים הנזם וגו'. (כד מז)

שינה הסדר שהרי הוא תחילה נתן ואחר כך שאל, אלא שלא יתפשוהו וגו'. (רש"י)

שמעתי טוב טעם בשם הבעש"ט ז"ל למה מותר לשנות בשידוכין [וכדברין] הגמרא (כתובות טו) מה שהחתן פוסק הוא מוסף חומש, ופירש רש"י דדרך הנכנסים לבית הכלה לשום ביותר משוויי לכבוד הכלה. ובאמת לא מצינו היתר לשנות לכתחילה מפני הכבוד בשום מקום, רק בשביל השלום מצינו שגדול השלום שהקדוש ב"ה שינה בו (יבמות טו), אבל זה אם כבר נולדה קטטה בין אדם לחברו או בין איש לאשתו, וא"כ למה מותר לשנות בשידוכין.

ואמר שהוא כדי לתת חלק להס"ם, דקשה לזווגם כקריעת ים סוף והוצרכו לשחדם.

(נחל אשכול (דובנא תקס"ט) פר' תולדות, לרבי חיים עוזר מבראד)

הפטרה

ושמרת את משמרת ה' אלהיך ללכת בדרכיו לשמור חקותיו מצותיו ומשפטיו ועדותיו ככתוב בתורת משה, למען תשכיל את כל אשר תעשה ואת כל אשר תפנה שם. (מ"א ב ג)

כתב הגה"ק רבי נפתלי הכהן מפראנקפורט זצ"ל, דבזה הלשון צוה דוד המלך לשלמה בנו, כי באמת לפי פשוטו זה הוא כלל כל התורה כולה, ואידך פירושה.

ותדעו נאמנה שזה הפסוק הוא קדש קדשים, כי יש בו כ"ו תיבות כמנין שם הוי"ה ב"ה, וכבר כתב הרמב"ן בספרו שושן סודות, בכל מקום שתמצא פסוק בן עשרים וששה תיבות הוא קודש קדשים, שהוא אחוז בשם הוי"ה ב"ה דאין ערך לקדושתו, [ולא לחינם עשה כן] דוד המלך ע"ה, שכוונתו היה לייחד את בנו שלמה בקדושת השם ולהדביקו ב"ה כענין ואתם הדברים בה' וגו', וכל תיבה ותיבה מורה לענין גדול וגורא, [אבל] בסוד קדושים לא אבא עתה כי אין לי עסק בנסתרות, ואף בנגלה כל תיבה מורה על יסוד ועיקר מעיקרי תורתנו הקדושה.

(צוואת רבי נפתלי כ"ץ, סלאוויטא תקנ"ב)

ותרא את יצחק, ותאמר אל העבד מי האיש הלזה וגו' ויאמר העבד הוא אדני, ותקח הצעירה ותתכס. (כד טד)

הגה"ק ר' אברהם אזולאי ז"ל כותב דבר פלא ואלו דבריו: דע כי אין ראוי שתשב הנקיבה בימין בעלה, אלא בשמאל, אבל הכלה בשעת החופה בומן שזה המזמור נהגו העולם לאמרו צריך דוקא שהכלה תהיה נצבת בימין החתן דכתיב (תהלים מה י) נצבה שגל עלימך וכו'. וידוע שזה המזמור נהגו העולם לאמרו להחתנים, והטעם לזה הוא סוד גדול סגולי, שאם החתן נזהר לשום רגלו הימני על רגל הכלה השמאלית בשעת ז' ברכות, אותו השימה מסוגל שישלוט עליה כל ימיו.

ואם הכלה נזהרת ושמה רגלה השמאלית על רגל החתן הימנית, תשלוט היא עליו כל ימיה וכו', והוא עצה טובה להחתן שתתנהג הבית עפ"י האיש ולא עפ"י האשה, שהאשה מסטרא דשמאלא, וכאילו מתנהג עפ"י מדת הדין הקשה, ולא יחסר חולי באותו בית ועניות ג"כ ודבר אחר, ואשרי הבית המתנהג עפ"י האיש, שכל בית שמתנהג עפ"י האיש כאילו מתנהג עפ"י מדת הרחמים.

(חסד לאברהם מעין ד' נהר מ"ח)

רבי אברהם אזולאי זצ"ל בעל חסד לאברהם

- כ"א מרחשון ת"ד -

הרה"ק רבי אברהם אזולאי ז"ל נולד בעיר פאס בשנת ש"ל לפ"ק לאביו רבי מרדכי ז"ל שהיה ממשפחות חכמי קשטילייא שהגיעו לשם מהגירוש ספרד, ובשנת שס"ו עלו לעי"ק חברון.

הרה"ק ר' אברהם ז"ל היה איש אלקים מקובל גדול וגורא, שזכה עוד ללמוד חכמת הקבלה אצל רבינו חיים ויטאל זצ"ל, והיה פרוש וקדוש תפארת ישראל והדרו, חיבר ספה"ק חסד לאברהם על חכמת האמת, זהרי חמה על זוה"ק, ונשארו ממנו חיבורים נוראים בכת"י כאשר העיד עליו נכדו מרן החד"א.

נשא את הרבנית שמחה ע"ה, שהייתה אחותו של הגאון רבי נחמיה דנינו ז"ל ראש רבני חברון. בנו היה הרה"ק ר' יצחק אזולאי בעל זרע יצחק מקושטאנדינא, אבי הרה"ק ר' ישעיה, אבי הרה"ק ר' יצחק זרחיה, אבי מרן החד"א ז"ל, וחתניו היו הרה"ק ר' בנימין זאבי

והרה"ק ר' דוד יצחק. נפטר לב"ע ביום כ"א ו"א כ"ה מרחשון בשנת ת"ד לפ"ק.

